

SOLHAGEN R STEINER BARNEEHAGE

ÅRSPLAN 2025/27

Innhold

- Om barnehagene
- Styringsform (Stiftelsen, foreldreråd, SU, dugnadskomite)
- Verdigrunnlag
- Steinerpedagogikk
- Årstidsfestene
- De syv fagområder
- Samarbeid med barnets hjem. Overgang barnehage-skole. Dokumentasjon og vurdering.
- Praktiske opplysninger

OM BARNEHAGENE

Solhagen Steinerbarnehage er en privat barnehage som ligger på Åssiden i Drammen. Lokalene leies av Drammen eiendom men barnehagen drives av en ideell stiftelse, Stiftelsen Bolstadhagen 6, 3028 Drammen.

SOLHAGEN

Solhagen Rudolf Steiner barnehage ligger som navnet tilsier på solrike Åssiden nord i byen, med Kjøsterud ungdomsskole som nærmeste nabo.

Solhagen ble startet opp som et initiativ ut fra Solstreif Rudolf Steiner barnehage, Mallingggt.1 3044 Drammen(Strømsø). Solstreif hadde eksistert i vel 18 år og man merket en økende interesse for alternativt barnehage tilbud, da muligheten bød seg til å leie gamle Kjøsterud bibliotek gjennom Drammen kommune DE - slo vi til!

Da vi startet opp i 2005 var det et stort behov i kommunen for barnehageplasser for de aller minste, 1-3 år. Dette innebar at vi begynte med 2 avdelinger for barn i alder 1-3 år og 1 avdeling med aldersgruppen 3-6 år. De små ble fort store og i 2013 blir det en småbarnsavdeling og en avdeling med små og litt større barn. De tre avdelingene heter "Revungene" 1-3 år, "Bjørnungene" 2,5-6 år og "Ulvehiet" 2,5-6 år

Åpningstiden: Kl. 07:00 - 16:30 mandag – fredag.

Ferier

Vi holder stengt: Sommerferie de 3 siste ukene i juli. Romjulistengt og stengt i påskeuka.

STYRINGSFORM

Eierforhold

Solhagen Steinerbarnehagen eies og drives av Stiftelsen Bolstadhagen 6. `s, styre. Ansvar for den daglige driften og det pedagogiske arbeidet påligger daglig leder og de pedagogiske lederne i barnehagen.

Styret

Styret for Stiftelsen Bolstadhagen 6 er barnehagens øverste organ. Styret består av 5 representanter valgt av styremedlemmene. Styret konstituerer seg selv.

Foreldrerådet

Foreldrerådet består av foreldrene/foresatte til alle barna og skal fremme deres felles interesse, bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Foreldrerådet velger representanter til samarbeidsutvalget (SU) og styret.

Samarbeidsutvalget

Samarbeidsutvalget skal først og fremst ivareta samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene. Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for alle parter som på ulike måter har et ansvar for barnehagens innhold og drift. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

VERDIGRUNNLAG

Barnehagen er basert på en alternativ pedagogisk form, Steinerpedagogik. Den fokuseres blant annet på:

- vakre og trygge omgivelser for barna i et hjemme lignende miljø
- sunn hjemmelaget økologisk mat
- forutsigbar og rytmisk hverdag
- gode sanseopplevelser.
- trygge etterligningsverdige voksne

Formål

Barnehagen skal drives etter Rudolf Steiners pedagogiske og antroposofiske impulser. Den skal søke å sikre barn under opplæringspliktig alder, gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forbindelse med barnas hjem. Virksomheten skal drives i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for barnehagevirksomhet.

Målsetting

Målet for arbeidet i Steinerbarnehagen er å styrke barnets identitet i samspill med andre, slik at det som voksen kan finne sin egen utviklingsvei i møte med det samfunnet vi lever i.

Antroposofiens menneskesyn danner grunnlaget for denne målsettingen: Å forsøke å bringe det enkelte barns individualitet til fri og harmonisk utfoldelse i den sosiale sammenheng.

Ordet antroposofi er gresk og betyr visdom om mennesket. Ut fra det verdisyn som antroposofien gir, bygger vi opp pedagogikken i barnehagen. Vi forholder oss til at barna behøver en rytmisk hverdag. De har behov for omsorg og voksne som er nærværende og lyttende til det barnet formidler. Det tas hensyn til dette når vi former omgivelsene rundt barnet.

Vi ønsker å skape situasjoner som bringer barnet inn i positive opplevelser og virksomhet, på egenhånd og sammen med andre, og som kan nære og stimulere både den fysiske og den psykiske utviklingen.

- Steinerbarnehagen er et sted der barn får være barn.
- Barn har rett til omsorg og skal møtes med omsorg.
- Vår pedagogiske intensjon er å ta barnets individualitet på alvor.
- Barnets følelser, tanker og opplevelser får konsekvenser for planlegging, organisering og innhold.
- Barna får utvikle seg gjennom dyp og uforstyrret lek.
- De får gode sanseopplevelser gjennom økologisk matlaging, håndverk og feiring av årstidsfester.
- Gjennom et estetisk gjennomtenkt miljø tiltales barnets sans for det skjønne.
- Gjennom turer i skog og mark pleies sansene og forholdet til naturen.
- Gjennom en levende og rytmisk inndeling av dagen skapes gjenkjennelse og trygghet.
- Gjennom initiativrike og forbilledlige voksne tiltales sansen for den gode og meningsfulle handling.

STEINERPEDAGOGIK

Rytmen

I barnehagen legger vi vekt på en rytmisk oppbygging av dagen, uken og året.

Rytmen i barnehagen (dagsrytme, ukerytme, årsrytme) skaper ro, orden og hvile, samtidig som den styrker barnas livsenergi. For at barna skal føle trygghet og velvære i barnehagen er de avhengige av en god dagsrytme. Denne rytmen gjentar seg hver dag på samme måte.

Ukerytmen varierer fra gruppe til gruppe, men hver dag har fast meny og en aktivitet.

Årsrytmen

Årsrytmen følger naturens gang. Liksom dagen og uken har en fastlagt rytme, har året det også. Hver måned har sin egen fest. Det er først og fremst de store avdelingene som feirer festene, men festene og årstidenes forvandling blir også markert i småbarnsavdelingene gjennom valg av farger og dekor av årstidsbordet/grupperommet.

Dagsrytmen

Dagens rytme er en vekselvirkning mellom frie og samlende aktiviteter. Elementer i dagen er frilek, eventyr, ringlek, måltid og lek ute. Rytmen er forutsigbar, slik at barnet kan kjenne seg igjen i det daglige liv. Hver avdeling har sin egen dags- og ukerytme som deles ut ved oppstart.

Ukerytmen

Alle avdelingene har hver sin ukerytme som gjelder for hele barnehageåret.

Den kan eks. se slik ut:

Mandag- utedag/turdag

Tirsdag- maledag

Onsdag- matlaging

Torsdag- bakedag

Fredag- vaskedag

Vi ønsker at barna skal oppleve omsorg og trygghet i en hverdag som er forutsigbar og oversiktlig. Derfor har vi en dagsrytme, ukerytme og årsrytme med faste rammer og rutiner. Gjennom våre daglige gjøremål ønsker vi å være gode forbilder for barna og forsøker å formidle livsglede og nærhet til omgivelsene. Vi legger vekt på å stimulere til selvstendighet og mestring, noe som igjen fører til styrking av selvbildet for hver enkelt.

Barn trenger orden og oversikt i hverdagslivet ved at deler av dagsprogrammet gjentar seg i fast rekkefølge hver dag. En viss regelmessighet i dagens, ukens og årets forløp gir trygghet, fordi barna vet hva som skal skje. Dette bidrar dessuten til å fremme deres selvstendighet og utvikle begrep om tid.

Den daglige kontakten mellom foreldrene og de ansatte i barnehagen betyr mye for barnas trygghetsfølelse, dvs. at de opplever at hjem og barnehage er i dialog og vil det samme. Vi ønsker at foreldrene forteller fra barnets hverdag, både smått og stort. Barnehagepersonalet blir bedre kjent med barna jo mer vi vet, og da kan vi også lettere legge til rette for gode dager. Personalet vil også gjerne fortelle litt om hvordan barnets dag har vært når foreldrene kommer og henter.

Et trygt samvær med mennesker, gjennom kunstneriske aktiviteter, sangleker og eventyr gir næring til barnets følelsesliv. I frileken, som vi gir mye tid til i barnehagen, kan barnet utfolde seg fritt med lite innblanding fra de voksne. Barnas leker og formingsmaterialer er laget av naturmaterialer, som med sine forskjellige kvaliteter gir nyanserte impulser for mange av barnets sanser. Mange av lekene er ubearbeidet, og de ferdige lekene har få eller ingen detaljer. De gir rom for fantasien og kreativiteten. Gjennom økt kroppsbeherskelse, indre billedannelse og begrepsdannelse utvikles hukommelse, selvbevissthet og sosial bevissthet.

Matlaging – ernæring

Måltidene er et av høydepunktene i løpet av dagen. Vi søker å skape en god og hyggelig ramme rundt måltidene, der vi serverer variert mat hvor mest mulig er dyrket biodynamisk eller økologisk og tilberedt i barnehagen. Næringsrik og sunn mat har stor betydning for barnets utvikling. I den første syvårsperioden er barnet i sterk vekst og i de første årene legges

grunnlaget for barnets egne matvaner. Barnehagebarn tilbringer mye av sin tid i barnehagen og spiser opp til tre av sine måltider der. Det er viktig at maten de får er sunn og god. Dette gir oss en unik mulighet til å kombinere sunn ernæring med gode sanseopplevelser og gode vaner. I barnehagen lager vi selv den maten vi spiser til daglig, og forberedelsene foregår i rommet der barna er. Det er gjennomskuelig for barna og de kjenner duftene omkring seg. De voksnes arbeid med matlaging og husarbeid gir impulser til barnas lek, og om de har lyst, kan de gjerne delta.

Danning gjennom lek, læring og omsorg.

Grunnleggende verdier som vektlegges innenfor steinerpedagogikk i førskolealder er nettopp bevisst tilrettelegging av frilek.

Barnets fantasi får utfolde seg gjennom at spontanitet, egne initiativ og samspill gis muligheter i det sosiale rom med andre. Vi mener videre at det i førskolealder er av stor betydning med fysisk aktivitet. Det tilrettelegges for å gi barna mulighet til å bli kjent med og mestre egen kropp. Med det menes å utforske balanse, kulde/ varme, ulike materialer og mange typer konkrete sanseerfaringer og naturerfaringer.

Estetiske og språklige erfaringer anses som like viktige. Alt dette bygger opp barnas virkelighetsforståelse og kvalitetsfølelse. En basiskompetanse som styrker barns læringsevne, nysgjerrighet og motivasjon for å lære, vektlegges i våre barnehage. Etter vår oppfatning bør virkelighetsforståelsen være på plass før abstraksjonene presenteres. En barnehagehverdag har alle disse mulighetene i seg, men det trengs tid. I en steinerpedagogisk kontekst prioriteres tid til barns egenstyrte lek og erfaringene blir mangfoldige.

Leken - læring for livet

I barnehagen er leken ikke noe middel, men et mål i seg selv: En lek som barna fortrinnsvis skaper selv uten at den voksne må sette den i gang eller blander seg for mye inn i. Alle sanseinntrykk barna tar opp i seg bearbeides i leken. Inntil 3-årsalder vil barnets lek bestå i å herme spontant omgivelsene. Men i 3-4 årsalderen våkner fantasikreftene og evnen til å forvandle og skape selv. Et barn som leker er helt og holdent konsentrert, det er helt inne i det det gjør. Barnet som leker skaper, og å skape gir glede. Mens vi voksne arbeider, leker barna. Den voksne arbeid inspirerer barna til lek. Ofte vil barna delta i hva den voksne gjør: lage mat, dekke bord, vaske, sy, reparere leker og andre ting. Selve prosessen, å gjøre tingene, er det som begeistrer barna, ikke resultatet. Barna leker seg inn i livet. I leken forsker og eksperimenterer barna, og de blir kjent med hverandre. Barna lærer å ta hensyn til hverandre, det oppstår sosialt samspill og samhold. Barnets personlighet kommer til uttrykk og utvikles, og fysiske ferdigheter øves. Det barnet utvikler i leken er grunnlag for senere læring.

Ringleken

Ringleken er et viktig pedagogisk element i hverdagen i steinerbarnehagen. Den er en daglig samlingsstund som består av sangleker, rim, regler og fingerleker. Valget av sanger, vers og leker har sammenheng med årsløpet og alder og sammensetning i barnegruppen. I ringleken formidler vi årstiden og høytidene til barnet på en kunstnerisk måte og i møtet med sol,

stjerner, blomster og dyr pleier vi forholdet til naturen og det som vokser og lever der. Dette er med på å gi en grunnleggende respekt for verden rundt oss og bidrar til å skape en helhet for barna. Vi tar vare på kulturarven vår ved å bruke gamle tradisjonelle leker og sanger knyttet til yrker, eventyrskikkelser eller dyr.

Barnet i første 7-års periode er åpent, og sanseinntrykk har en sterk innvirkning. I ringleken har vi rike muligheter til å stimulere sansene og integrering av disse gjennom sang, musikk og bevegelse. Vi kan stimulere til allsidig bevegelse som bidrar til at barnet erobrer sin egen kropp og utvikler en god motorikk. Vi bruker hele kroppen og lar barna få oppleve polariteter, for eksempel fort/sakte eller stort/lite. Erfaringer barna gjør gjennom kroppen er viktige for utviklingen av personligheten og selvfølelsen. Barn i denne alderen tilegner seg kunnskap med hele kroppen, denne ubevisste læringen danner grunnlaget for utvikling av språk og tenkning. Barnet lærer og utvikles ved å etterligne sine omgivelser. I ringleken etterligner de den voksne og utvikler seg språklig, motorisk og sosialt. Her er det viktig at vi er gode forbilder og bruker et klart og tydelig språk, variasjon i stemmen og enkle, vel innøvde bevegelser. Forberedelsen er viktig, men også glede, begeistring og evnen til å iakttas barna og skape øyeblikket.

Ringleken er også viktig for felleskapsfølelsen i gruppen og barnas sosiale utvikling, i det den bidrar til samspill og inspirerer til lek og bevegelse. Her blir hvert enkelt barns vilje og personlighet møtt av andre barn og voksne. Vi møtes, hilser, velger oss en venn, venter på tur, synger alles navn, gir og tar. Dette bidrar til at alle føler seg sett og skaper varme og trygghet i barnegruppen. For barn som er nye i gruppen, eller sliter i det sosiale kan ringleken være et godt hjelpemiddel.

Eventyret

Den daglige eventyrstunden er en del av dagsrytmen i steinerbarnehagen. Vi samles i eventyrrommet eller en spesiell krok av rommet og lytter til en voksen som forteller et eventyr som er lært inn på forhånd. Eventyrene som blir fortalt er enten ekte, ubearbeidede folkeeventyr eller enkle remseeventyr for de aller minste. Vi forteller uten bøker, barnet skaper selv i sin fantasi de bilder som eventyret inneholder. Uten bøker får vi en sterkere forbindelse mellom den voksne og barna og vi kan lettere fange deres oppmerksomhet.

Vi forteller det samme eventyret i en eller to uker. Det rytmiske, gjentagende aspektet virker oppbyggende på barnet, og vi gir det gode muligheter til å forbinde seg med innholdet i fortellingen. Vi forteller alltid eventyret helt ferdig, hvis vi avbryter midt i fortellingen for å fortsette neste dag vil vi forlate barnet i en tilstand av indre spenning hvor forløsningen enda ikke er kommet. Folkeeventyrene er bygget opp sånn at etter mange prøver og vanskeligheter kommer forløsningen til slutt og vi kan puste lettet ut. Ritualene som omgir fortellingen er viktige, og de gjentar seg hver dag. Først tenner vi et lys, så sier vi et vers og lar lyren eller klangspillet klinge. Så senker roen seg og eventyret kan begynne. "Det var en gang..."

Vi dramatiserer ikke når vi forteller, med gester eller språk og stemmeleie, men formidler den livsvisdom som ligger i eventyret i form av ord og setninger og klang.

Eventyrfortelling har betydning for barnets utvikling på mange forskjellige områder.

- Eventyrene har en iboende billedskapende kraft og inspirerer til lek. Barnet skaper sine egne bilder som kommer til uttrykk i leken med dukker, ting eller hverandre.
- Vi gir barna en opplevelse av helhet når vi møter dem med et billedspråk som er naturlig i forhold til deres utvikling. I eventyrene uttaler seg evige sannheter som er næring for barnas sjeleliv og som berører store menneskelige temaer uten å moralisere. Her beveger barnet seg i en indre verden av mot, tillit, forundring, sorg og glede hvor de utvikler sjelelige krefter.
- Når vi velger eventyr med et rikt og variert språk og forteller det tydelig og klart understøtter vi barnas språkutvikling og hjelper dem til å utvide ordforrådet og få klarere forestillinger om verden og tingene rundt oss.
- Vi gir barnet gode sanseinntrykk gjennom språk, levende musikk og opplevelser av nærvær, fordypelse og stillhet sammen med andre barn og voksne. Dette er noe som kan være vanskelig å tilegne seg i vår tid.

De minste i barnehagen

Vi har 10 - 12 barn i alderen 1-2/3 år. Småbarnsavdelingene bestreber seg på å skape en trygg og harmonisk start for de små barna i samarbeid med foreldrene. For de fleste barna er det første gang de forlater hjemmet for så lang tid og vi har innredet avdelingene tilnærmet likt et hjem, hvor kjøkkenet er kjernen på avdelingen.

De små barna trenger ro rundt måltidene, velsmakende sunn mat, nok søvn og hvile, frisk luft og bevegelsesfrihet. Behovet for nærhet og voksenkontakt er stor og vi har dem ofte på fanget. Slik oppstår trygghet, kjærlighet og varme. Vi synger, ler og vugger dem i søvn.

- Vers, sanger rim og regler er tilpasset det lille barnet
- Hver dag blir det servert varme måltider, frukt og grønnsaker. Maten er vegetarisk og laget fra grunn, råvarene er økologiske.
- Årstidene blir ikke feiret og forberedt slik som på avdelingene for de større barna da det lille barnet har helt andre behov enn barnet over 3 år. Vi forsøker å skape en stemning som gjenspeiler årstidene i form av farger, planter dekorasjoner, sanger og gjøremål. Årstidsbordet skifter i takt med naturen.
- Barna leker med stoffer, tepper, dukker, treleker, vogner og ute har vi en egen liten hage kun for de små. Etter hvert som barna blir trygge på omgivelsene får de også leke på de store barnas uteområde. Slik kommer de i naturlig kontakt med de andre avdelingene. Hos oss legger vi vekt på at barnet under gode betingelser kan utvikle seg i takt med seg selv og få den tiden og roen det trenger

Fødselsdagsfeiring

Bursdagsfeiring

”Ønsker på din fødselsdag, gleder av alle slag til ditt behag”

Fødselsdagsfesten i barnegruppen er alltid et kjærkomment avbrekk i års rytmen, og bærer sin egen rytme med seg. Ikke alle avdelingene feirer festene helt likt. Men innad i hver gruppe får barna den samme opplevelsen i bunn med sine individuelle tilpasninger.

Det blir gjort stor ære på bursdagsbarnet denne dagen. I Solhagen har barnet gjerne med seg kake eller kanskje et fruktspyd eller noe annet godt hjemmefra i barnehagens *ånd*. Barnet får hedersplass og om det vil; med bursdagskappe og krone. For de store barna formidler vi gjerne et bursdagseventyr og barnet får høre om *sin egen vei til jorden og små glimt av sitt eget liv*. Vi tenner bursdagslys for barnet, synger og overbringer en vakker liten gave.

ÅRSTIDSFESTENE

HØSTTAKKEFESTEN

Denne festen handler om å være takknemlig for alt det jorden gir oss.

Forberedelsene til festen gir rike muligheter til aktiviteter. Vi høster det vi har sådd i vår grønnsakshage, vi drar til bonden og henter korn og grønnsaker, frukt og bær. Markens grøde foredler vi i barnehagen sammen med barna. Kornet treskes, males og bakes til brød. Vi kinner smør og lager korn- og blomsterkranser. I ringleken synger vi om bonden og dyrene.

På festdagen koser vi oss med deilig selvlaget grønnsakssuppe, nybakt brød fra selv malt korn og selvlaget smør.

ST. MIKAELSFESTEN

St. Mikaels dagen er den 29. September. I gammel norsk tradisjon feiret de Mikkelsmess på denne dagen. Festens tema er om dragen som vil ta lyset fra mennesket og ridder Georg som kjemper mot dragen for å vinne lyset tilbake.

Barna får høre legenden om den tapre ridder Georg, som ved hjelp av engelen Mikael overvant den ildsprutende dragen for å redde prinsessen. I ringleken leker og synger vi om ridder Georg, som kjemper mot dragen og vinner prinsessen - kampen for det gode i verden.

Til festdagen har vi bakt sverdbollebrød og pyntet oss i ridderkapper!

ST. MARTINSFESTEN / LANTERNEFESTEN

Lanternefesten handler om å tenne lys i mørke og at vi tar farvel med sommeren og sollyset. Den handler også om å dele med våre medmennesker og lyse for hverandre. Dagen har flere navn, for eksempel Mortensdag eller St. Martinsdag (som er 11.novmber) og feires til minne om den hellige Martin av Tours, Frankrike (397-316 f. Kr.). *Martin var en ung offiser som var ute og red en kald vinterkveld. Ved byporten til byen Amiens oppdaget han en tigger som frøs så forferdelig. Han delte kappen sin i to, og gav den ene halvdelen til tiggeren.*

I forkant av festen lager vi lanterner med de store barna i barnehagen. Selve festen foregår om kvelden ute i barnehagen i høstmørket- sammen med foreldrene. Vi danner et langt tog av syngende mennesker som lyser opp med lanterner i nabolaget. Tilbake i barnehagen samles vi rundt det store bålet i hagen og mens vi synger om st. Martin, kommer en staselig ridder på sin hest inn i barnehagen. Han deler ut småpakker til barna som inneholder sol, måne og stjernebaker.

ADVENTSHAGE

Advent betyr "komme". Vi mennesker ser fram mot lyset og venter på det som skal komme i den mørkeste årstiden, Jesu fødsel.

Vi innleder adventstiden i barnehagen med en adventshage/adventsspiral.

I barnehagen er det laget en stor spiral av granbar på gulvet. I midten brenner et stort lys. Barn og voksne kommer inn mens det spilles levende musikk, og setter seg i sirkel rundt spiralen. Innledningsvis leser et voksent et adventsdikt og deretter synger vi kjente og kjære advent og julesanger. Mens vi synger, går ett og ett barn med hvert sitt lille eplelys inn til det store lyset i spiralen, eplelyset blir tent, og setter det ned i granbaret. Vi ønsker med adventshagen å skape en god opplevelse av at man kan tenne sitt eget lille lys, som sammen med de andre barna og lyse opp for fellesskapet.

ST.LUCIAFESTEN

Luciadagen er 13. desember. Vi inviterer foreldre/foresatte og søsken å komme til barnehagen tidlig om morgenen og de store barna går Lucia tog og synger for alle. Det serveres nybakte lussekatter, varm saft og kaffe til en hyggelig morgenstund i adventstiden sammen med foreldre og søsken.

NISSEFESTEN/GRØTFESTEN

Siste fredagen før vi tar juleferie har vi nissefest i barnehagen.

Nissene er en viktig del av vår nordiske tradisjon. Denne dagen kommer alle barna til barnehagen gjerne med *en rød nisselue og røde eplekinn*. Vi hygger oss, går rundt juletreet synger kjente, kjære julesanger med bl.a. "På låven sitter nissen" leker også andre nissesangleker. Vi spiser risengrynsgrot med mandel i og den heldige vinneren får en overraskelse - sitter vi helt stille så får vi nok høre husnissen og kanskje også han har lagt igjen en overraskelse til oss....

HELLIG TRE KONGERS FEST

Den 6. januar markerer vi hellige 3 kongers fest med barna og tar *avskjed med jula* for denne gang!.. Vi samler oss for siste gang rundt juletreet, synger julesanger og leker. Til slutt "kler" vi

av juletreet før vi kaster det ut mens vi synger; *"Nå er den glade julen slutt, slutt, slutt- julegranen kastes ut, ut, ut - men til neste år igjen kommer den våre kjære venn for det har den lovet!"*

KARNEVAL

Karneval er ingen norsk tradisjon. Ordet carne-val betyr farvel til kjøttet og markerer inngangen til fastetiden. Dette er festen for skjemt og ablegøyer, løssluppenhet og moro. Vi velger på forhånd et tema for karnevalet. Kvelden i forveien blir barnehagen forvandlet til « et slott, en dverghule, trollhule » eller lignende, alt etter tema. Alle kommer utkledd til festen. Siden karnevalet faller sammen med fastelavn, baker vi fastelavnsboller og koser oss med det til dessert. Vi har også pyntet fastelavnsris som barna for med seg hjem etter festen

PÅSKEFESTEN

I steinerbarnehagene legger vi vekt på *naturens oppstandelse/gjenfødelse* i anledning påskefeiringen. Kraften i oppstandelsen blir billedliggjort ved egget – som man forbinder med påsken. En dag før påske inviterer vi foreldre og søsken til påskefest i barnehagen. Vi har bakt brød som vi spiser med egg og annet godt pålegg. Sammen med barna synger vi våre påskesanger; *kyllingen i egget* og om *påskeharen som gjemmer eggene*.

Haren er et symbol barna lett kan forbinde seg med. I fortellingen gjemmer haren egg, og den er et av våre mest fruktbare dyr. I fortellerstoffet er det haren, egget og solen som står sentralt, alle symboler på de fornybare og livgivende kreftene i naturen. Vi sår karse, hvetegress, lager påskeharer eller kyllinger. Vi maler påskeegg som vi henger påsketrete eller i påskekransen. Første dag etter påskeferien, fortelles påskeeventyr. Så går vi ut og leter etter egg som påskeharen har gjemt til oss. *"Å finne"* er sentralt denne dagen.

PINSEFESTEN

Pinsefesten i steinerbarnehagene forbindes med lys og luft og fuglenes tilbakekomst. Vi kan blåse såpebobler og løvetannfrø, lager pinsefugler av papp og silkepapir. På selve festdagen får barna høre eventyret "stjernerne" av brødrene Grimm. Vi går ut i naturen og tar med oss pinsefugl boller og saft og har piknik ute i hagen.

SOMMERFESTEN

Dette er den siste festen før sommerferien og vi gjør ekstra stor stas på de barna som slutter for å begynne på skolen etter ferien.

Til sommerfesten har vi invitert til stor fest i hagen for alle søsken, foreldre og besteforeldre. Vi har pyntet barnehagen med blomster og dekket bord. Barna i barnehagen, sammen med kollegiet viser sommerspillet/sommerringen. Så har vi høytidelig avskjed med de store barna som skal begynne på skolen, før vi avslutter med festmåltid; salatbuffet, grill og et bugnende kakebord.

ÅRSTIDSBORDET

I alle steinerbarnehager kan dere finne noe som vi kaller "Årstidsbord". Dette bordet står på en sentral plass på avdelingen – godt synlig for barna.

Det vi pynter bordet med, skal speile festene vi feirer i barnehagen og uttrykke naturens forvandling gjennom årsløpet. Barna pleier ikke å få lov til å leke med figurene, men hvis de har funnet en fin stein eller plukket en blomsterbukett, så er årstidsbordet en selvfølgelig plass til alle små skatter. Årstidsbordet gir barna et fast holdepunkt i rommet og trygghet i hverdagen. Utformingen kan være veldig individuell på de forskjellige avdelingene, men nesten alltid vil en finne blomsterbukett, et kunstkort, en krystall og et lys på bordet. En duk og/eller et silkeslør i en farge som passer til årstiden gjør det hele til en nytelse for øyet. Hele fargesirkelen brukes gjennom årets løp. Om våren er ofte "Moder Jord" med alle sine frøbarn tilstede, på høsten kan St. Mikael og dragen dukke opp, til jul vandrer Maria og Josef mot stallen og når det er bitende kaldt ut, - ja da stor nok Kong Vinter i isslottet sitt.

DE SYV FAGOMRÅDENE

I en steinerbarnehage ser man på de første 7 årene som en viktig periode for alt som skjer senere i livet. Barn i den første 7-årsperioden forbinder seg med verden gjennom sansning og etterligning. All tidlig læring er sterkt avhengig av hva som kommer barnet i møte fra omgivelsene: barnet tar opp i seg det språket det hører, og lærer å gå ved etterligning av voksne. Denne hengivne etterligning av det de voksne *er* og *gjør* danner utgangspunktet for pedagogikken. Fagområdene inngår som en naturlig og ikke-intellektualisert del av barnets hverdag, eksempelvis i ringleker, sanger, barneremser, frilek, praktiske oppgaver og i den atmosfære og samhandling som skapes mellom voksne og barn.

Barna i førskolealderen verken trenger eller tåler en ensidig intellektualisering. De trenger heller ingen kosepedagogikk. Det de har behov for er oppmerksomme foreldre og godt skolerte pedagoger, som kan gi dem orientering og mulighet til læring, slik at de kan finne sin egen vei

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Å omgås hverandre må læres. Uten sosial kompetanse er den enkeltes liv i et fellesskap utenkelig. Denne læringsprosessen begynner i familien og fortsetter i barnehagen. I mange oppgaver opplever barna at det er nødvendig å hjelpe hverandre for å nå et mål. Alt må gjøres gjennom aktiv handling, ikke gjennom lange intellektuelle forklaringer.

Gjennom samværet med voksne og barn i forskjellig alder øver vi hele tiden på forskjellige typer kommunikasjon. Barna lærer av de voksnes forbilde hvordan måten å kommunisere på forandrer seg etter hva som skjer og hvem man har med å gjøre.

Vi møter en 2-åring på en annen måte enn en 6-åring.

De voksne i barnehagen benytter seg av et språk som i hovedsak er tilpasset de barna vi til enhver tid har med å gjøre, av og til gjerne med nye ord og vendinger. Vi snakker som voksne mennesker, aldri "babyspråk".

Sosiale koder knekkes og barnet finner seg bedre og bedre til rette i verden.

Språket vies stor oppmerksomhet i vår barnehage. Når barnet kan fylle et ord med mange forskjellige meningsfylte opplevelser, vil ordet kunne bli et stadig bedre redskap for barnet. Ord

og vendinger som de voksne bruker i samtale med barna for å uttrykke følelser, vil også alltid virke som en modell for hvordan barna uttrykker sine følelser. Gjennom sanger og vers, eventyr og fingerleker øves språkets rytme og nyansering. Det samme eventyret, verset o.lign. gjentas over lengre tid.

Folkeeventyr og fortellinger formidles til barna som fortellerstoff. Det brukes originalversjoner, og handlingen får tale for seg. Dette gir næring til barnas moralske fantasi i et billedrikt og levende språk. I remseeventyrene vektlegges språkets rytme og musikalitet.

Ofte knyttes vers og sanger til bevegelser. Slik øves på en lekende og organisk måte språk og artikulasjon sammen med sansemotorikk, koordinasjon, konsentrasjon og sosialt fellesskap

KROPP; BEVEGELSE OG HELSE

Lek og turer.

Bevegelse er viktig, både på det indre og det ytre plan. Mange mennesker i vårt samfunn beveger seg for lite. Dette gjelder i økende grad også barn.

Vi prioriterer høyt å gi barna tid, rom og stimulans til sin frie, spontane lek. I frileken er alt "på liksom" og derfor trygt, men for barnet er det likevel ramme alvor. Følelser kan bearbeides og eksperimenteres med og sosiale ferdigheter øves. Vi er også mye utendørs; terreng og værforhold gir forskjellige muligheter og utfordringer til det enkelte barn. Ferdigheter øves kontinuerlig. I frileken foregår kroppsutfoldelse og naturlig grov-motorisk trening.

Grovmotoriske ferdigheter har stor betydning for et barns selvtillit, sosiale evner, sanseårvåkenhet mm.

Rytmen, trinnene og bevegelsene i ringlekene styrker barnas kroppsbeherskelse og hjelper dem til å ta kroppen i besittelse. De får større sikkerhet og kraft, mer smidighet og letthet i bevegelsesmønsteret. En grunnleggende erfaring med ringlekene er også at barna blir rødkinnede, ivrige og glade, får nye krefter og ny energi.

De voksne som omgir barnet i barnehagen arbeider med seg selv og sine holdninger og med å formidle livsglede. Trygghet, omsorg og forutsigbarhet er viktige aspekter om vi ønsker god helse, og at glede smitter vet vi.

NATUR, MILJØ OG TEKNIKK

Når vi har ringleker og eventyrstund er naturen og været stadig tilbakevendende temaer i vers, sanger og fortellinger, og årstidsfestene markerer tydelig årets gang.

Barn trenger å bevege seg, og i barnehagen har vi både innetid og utetid. Innendørs er leken for det meste rolig. Forskjellige teknikker oppøves i frileken, blant annet under bygging med små og store klosser og hyttebygging med tepper og møbler. I leken eksperimenteres det ofte med vekt, mål, størrelse, form, farge, antall osv. Sosiale relasjoner øves kontinuerlig.

Utover de teknikker barna selv oppøver med kroppen sin, får de også erfaringer med tilblivelsen av en del ting, som vasking og karding av ull, tresking og maling av korn til mel, baking, matlaging og rengjøring. Dette er ting som vi hele tiden gjør på "gamlemåten" uten bruk av maskiner, for at det skal være gjennomskuelig for barna og godt å herme.

Ukentlig foregår også aktiviteter som maling, tegning og evt. modellering med bivoks, baking og matlaging. I matlaging blir de bl.a. kjent med redskapene og lærer å beherske skrellere, rasper og kniver. Barna har sine egne for

Ute får barna mer albuerom til å løpe, hoppe og klatre, og de leker utendørs i all slags vær, flere timer hver dag. Her får de gode sanseopplevelser og øver styrke, likevekt, balanse, smidighet m.m. De finner små kryp i jorda, en mariehøne eller en sommerfugl i blomsterbedet, og gjør bekjentskap med mark og andre dyr, som er å finne i barnehagen. De kjenner varme, væte og kulde mot huden og kan leke i sand, jord og leire. Når de ønsker det, kan de delta i de voksnes arbeid med dyrking av grønnsaker, urter og bær i hagen og bli kjent med og oppøve ferdigheter med bruk av verktøy i aktiviteter som for eksempel rake, hakke og enkel spikking, pussing og snekring.

I regnvær graver de demninger. Når det er snø ute, kan barna ake eller stå på ski, rulle seg i eller bygge med snø.

Ofte går vi på tur til steder i barnehagens nærmiljø, hvor terrenget og utfordringene er annerledes. Da øver vi også på å ferdes ved trafikkert vei. Dessuten drar vi hvert år på gårdsbesøk. Vi får tak i grønnsaker som vi lager suppe av – og korn som vi tresker og maler,

Vi legger vekt på et sunt miljø for barn og voksne. Barnehagebygningene er laget av miljøvennlige, ikke-giftige materialer, innvendig lasert i duse farger. Barnas leker er hovedsakelig av naturmaterialer, og all maten lages i barnehagen, helst av økologiske / biodynamiske råvarer.

Vi sorterer ut papir, glass, metall og matavfall.

Barna opplever hele tiden at de voksne bryr seg om deres omgivelser. Vi rydder, vasker, stiller og reparerer – ofte sammen med barna.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Årstidsfester - høytidsfeiring

Små barn er i sitt vesen religiøse: De tar imot verden som omgir dem med en uforbeholden hengivenhet som gir grobunn i barnet for grunnleggende menneskelige sjels-egenskaper som f.eks. undring, ærefrykt, omsorg, ærlighet, tilgivelse osv. Slike opplevelser kan danne begynnelsen til det indre rom som barnet senere kan videreutvikle og oppsøke som en kraftkilde.

Årstidsfestene og feiringen av høytider bringer gjennom sitt innhold frem en eller flere av de menneskelige kvalitetene som nettopp er nevnt. I fortellingene om den modige ridder Georg til St. Mikaelsfesten eller om den barmhjertige St. Martin til Lanternefesten, får barna i et billedrikt språk mulighet til å kjenne igjen og ta på alvor de samme egenskapene i seg selv. Bordverset og den andaktsfylte stillheten ved at et lys tennes i forskjellige sammenhenger, bidrar til å fremkalle opplevelser av takknemlighet og ærbødighet.

Den religiøse oppdragelse det her er snakk om er altså uavhengig av alle slags trosretninger, og dreier seg ikke om noen forkynnelse av dogmer. Den utgår fra den kristne impuls i vår kultur, men er i sin form så fri at barn fra alle trossamfunn skal kunne forbinde seg med den. Alle barna i barnehagen skal vite at de er like mye verdt.

Barnehagen er full av små filosofer. Barn undrer seg over så mangt, og de tar seg tid til å dvele ved livets mysterier i mye større grad enn vi voksne. Vi lar dem gjøre dette i fred. Ofte blir noe ødelagt hos barnet av intellektuelle forklaringer fra de voksne. Vi deler derfor heller barnas undring over livet. De finner ofte underfundige og lure svar selv.

Vi er opptatt av at barna skal tilegne seg en viss forståelse av samfunnets grunnleggende normer og verdier. Både barn og voksne trenger sjelelig- åndelig orientering for å kunne utforme sine liv og finne verdibegrep og oppgaver som de kan forbinde seg med. Barn trenger regler, ritualer, klarhet og sannferdighet. De har behov for å oppleve voksne som engasjerer og som kan gi dem moralsk orientering uten å moralisere.

Mange barn i dag opplever i sine omgivelser ofte bare vurderingene fra moro og fritidssamfunnet, som er uten bindende forpliktelser. Steinerpedagogikken opptar den moralske og etiske oppdragelse helt bevisst i sitt konsept. Den tar på alvor at barna trenger et koordinatsystem for det gode, det vakre og det sanne i verden, samt respekt for andre mennesker, andre kulturer, ja, hele skapelsen.

Dette krever et personlig engasjement fra de voksne. Vi bruker fortellinger som gir orientering, det forberedes og feires årstidsfester, det gis en kjærlig pleie av naturen. Vi øver hjelpsomhet og det å ta vare på andre, og vi øver takknemlighet gjennom f. eks bordverset. Barna opplever hvordan foreldrene også er med på å pleie og engasjere seg i barnehagen gjennom å delta på dugnader, årstidsfester og andre gjøremål i barnehagen.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

maling – tegning – modellering – eventyr - ringlek

Motsetningene er til stede rundt oss hele tiden.

Mer og mer blir lagt i faste normer, ting blir nøye planlagt på forhånd, forhold blir fastlagt og bestemt, helt ned i minste detalj. Samtidig er den menneskelige og samfunnsmessige utvikling neppe tenkelig uten fantasi og skapende kreativitet.

I steinerbarnehagene blir utviklingen og pleien av de barnlige fantasikreftene helt konkret. I barnas frilek skjer det mye. Lekene er bare såvidt ferdig utformet eller det er rene naturmaterialer, slik at barna fritt kan bruke dem til ulike funksjoner alt etter behov, så som fjøler, ulike trebiter, steiner, kongler, tøyestykker, skinnbiter, ull mm.. Dette stimulerer barnas skapende krefter.

Historier, eventyr og fortellinger inspirerer barna til å forvandle det hørte i en lekende kreativitet. Ulike lekesituasjoner og god tid til lek hver dag gir dem muligheten til å bli aktive, til å hengi seg i dyp konsentrasjon og i stadig på nytt oppflammende skaperglede.

I barnehagen vår er barnet hele tiden omgitt av kunst, kultur og kreativitet. Arkitektur, materialvalg, fargesammensetningen i rommene; alt er gjennomtenkt og tilpasset barna og deres behov.

Det som er fantasifullt og kunstnerisk utvider menneskets sjel og dets bevissthet

Jevnlig har vi ulike kunstneriske aktiviteter sammen med barna. Her er det prosessen som er det viktige. Hver uke får de male med akvarellfarger på fuktige ark. Både store og små barn synes

det er godt å synke inn i fargenes verden på denne måten. Det vi maler blir vakkert uansett. Som regel bruker vi bare rødt, blått og gult, de andre fargene oppstår på arket. Malestunden er oftest en stille stund. Vi modellerer i bivoks, og øver finmotorikk og fantasi. I årets løp foregår også en del andre aktiviteter, som vasking og karding og toving av ull og maling av korn til mel, vi lager lys til jul og maler egg til påske. Teater og dukkespill har vi også med jevne mellomrom, enten styrt av de voksne eller arrangert av barna selv.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

- Bli kjent med og utforske barnehagen ute og inne.
- Bli kjent med seg selv og familien. Skape tilhørighet til hverandre og gruppen.
- Kjenne uteområdet i barnehagen.
- Utvikle gruppefølelse. Oppleve tradisjoner i barnehagen og nærmiljøet.
- Bruke nærmiljøet og kjenne turområde våre.
- Ha forståelse for kulturelle likheter og forskjeller.
- Begynnende kunnskap om menneskerettigheter.

ANTALL, ROM OG FORM

frilek – ringlek - huslige gjøremål

Barnet får et grunnlag for forståelsen av matematiske ideer gjennom variert erfaring over lang tid med mange ulike materialer. Byggeklusser er for eksempel et viktig redskap i så måte. Vi bruker klusser av tre i forskjellige former og størrelser.

Gjennom lek og eksperimentering med disse lærer barna å ordne og inkludere, som når 3 klusser er en del av en mengde på 5 klusser. Denne innsikten går for eksempel forut for å vite at 3 er mindre enn 5. To klusser oppå hverandre kan bygge like høyt som en større kloss, 5 klusser er like mange enten de ligger utover gulvet eller oppå hverandre osv. Kan vi stable så mange klusser oppå hverandre at tårnet blir like høyt som Per? Er det plass til alle klussene i kurven? Slik lek er med på å danne grunnlag for forståelse når barna senere møter de matematiske ideene i skolesammenheng.

Barn som legger en planke over en stein for å lage vippehuske, og gjennom prøving og feiling finner balansepunktet, opparbeider et fundament for en senere teoretisk forståelse av de matematisk-fysiske lovmessighetene knyttet til vektarmprinsippet og dreiemoment. Ord som høyt og lavt, langt borte og nær, dyp, flat og bred, foran og bak, først, mellomst og sist, under og over, inni og utenfor, rund og firkantet får betydning for barna.

Kvantitet, relasjoner, rekkefølge og form er også begreper som vi stadig møter i folkeeventyr og remseeventyr som fortelles for barna. De synliggjøres ytterligere for barna i korte, små dukkespill og dramatiseringer. Her opptre også mer abstrakte begreper, som f. eks. rom i hjertet.

Gjennom ringlekene og fingerleker opparbeider barna en erfarings-basert kompetanse. Disse bidrar likeledes til å gi et fundament for telling og forståelse av titallsystemet.

Gjennom kunstneriske aktiviteter, som baking eller arbeide med bivoks, eksperimenterer vi også

med form, størrelse og matematikk.

Også i de daglige gjøremålene sammen med barna har vi med disse begrepene å gjøre, som f.eks. ved å dekke bordet for et visst antall barn. Får alle plass ved ett bord, eller må vi bruke to?

Barnehagen har et rikt og variert lekemiljø som stimulerer til eksperimentering og erfaring i å finne løsninger. Mulighetene omgir oss hele tiden.

PROGRESJON I FORHOLD TIL FAGOMRÅDENE

Det er viktig at barna møtes der de er i forhold til alder og modning. Barn er ulike, og de lærer på forskjellige måter, til ulike tider og utfra hvem de er. Det er viktig at barnet går i takt med seg selv og sin utvikling. Vår oppgave er å møte barna på deres nivå og gi dem utfordringer. Barna skal få oppleve mestring, samtidig er det viktig å få oppgaver som gjør at de får mulighet til å lære nye ting og opparbeider seg en god selvfølelse. Progresjonen skal følge barnet, ikke en bestemt aldersgruppe. Barnas oppgaver er tilpasset alder og modning. Fagområdene flettes i hverandre og gjennom en dag i barnehagen vil vi være innom de aller fleste fagområdene fra rammeplanen.

DIGITALE VERKTØY

Digitale verktøy kan ut fra et steinerpedagogisk synspunkt med fordel heller introduseres i skolen. Det er avgjørende for steinerpedagogikken at den egne leken står sentralt i barnas liv. Gjennom leken blir barna kjent med seg selv og skaper nære relasjoner til andre mennesker og sitt nærmiljø. Dersom behov og om pedagogene finner digitale verktøy hensiktsmessig vil det bli vurdert.

Bruk av digital teknologi brukes som verktøy av de voksne i forhold til drift, organisering og dokumentasjon, unntaksvis hvis barn med spesielle behov skulle trenge digitale verktøy for å bedre sin progresjon i læringen. Vi mener at små barn stimuleres på en langt bedre måte ved å styrke virkelighetsforståelsen og skape ekte fellesskap enn å bruke tid på digitale verktøy i barnehagen. Her oppstår også en verdikonflikt med steinerpedagogikkens grunnsyn fordi vi mener at barn lærer først og fremst gjennom lek, motoriske utfordringer og gjennomskuelige prosesser som oppleves med hele kroppen og alle sanser. Nyere forskning underbygger vårt syn som viser at skjerm og databruk har negative effekter på helse, på sosial og kognitiv utvikling hos barn. Vi kan heller ikke se at bruk av digitale verktøy til små barn fremmer bærekraftig utvikling i et rent miljø og klimaperspektiv. Vi viser til barnehageloven §2 åttende ledd hvor vi benytter oss av lokal tilpasning.

I følge steinerskolens godkjente læreplan, tas digitale verktøy ikke i bruk før i fjerde klasse. For oss er dette en ytterligere grunn til ikke å benytte disse som del av vårt pedagogiske tilbud.

BARNAS MEDVIRKNING

Barnet virker kontinuerlig inn på livet i barnehagen gjennom sine spontane valg, sin stemning og sin adferd. Den voksnes oppmerksomhet må rette seg mot det barnet formidler verbalt eller gjennom sitt kroppslige uttrykk. I et pedagogisk arbeid der en vektlegger betydningen av etterligning og forbilde er det å møte barnet med taktfullhet av stor betydning. I samspillet mellom liten og stor, vil barnets adferd i forhold til andre barn og i forhold til voksne gjenspeile den holdning det selv blir møtt med. Et likeverdig forhold mellom barn og voksne betyr ikke at barns stemmer får utslag på samme måte som voksnes. Barnet blir tatt imot som den det er med den livserfaring, situasjon og bakgrunn det har på samme måte som den voksne. Forholdet skal bære preg av lydhørhet og respekt for barnets subjektive ytringer, opplevelse av å ha blitt sett, hørt og forstått til tross for at det måtte gi slipp på sitt forehavende. Den voksne måler ikke å oppdra barnet som objekt, men å møte det som et selvstendig subjekt. Det innebærer å ta barnet på alvor, lytte, reflektere, tolke og stille åpne spørsmål. Barnet skal kjenne at egen deltagelse og uttrykk kan føre til endring. Det skal merke at det er medskapende i livet rundt seg. Det skal merke at det meningsberettiget. Dets uttrykk og utsagn vektlegges og er av interesse.

Konfrontasjon mellom barn og voksen vilje skal aldri medføre noen krenkelse av barnets integritet.

I barnehagen skal det legges til rette for at

- Barnas opplevelse, intensjoner og spørsmål blir møtt med åpenhet
- Barna får delta i kunstneriske gjøremål og praktisk arbeid
- Barnas egenaktivitet i den frie leken stimuleres
- Barnekulturen blir ivaretatt
- Barna får hvile og trekke seg tilbake ved eget behov
- Barna er med i forberedelser og aktiviteter til årstidsfestene og bursdagsfeiringer

DOKUMENTASJON

Steinerbarnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes med utgangspunkt i Barnehageloven og Rammeplanen. Gjennom dokumentasjon og vurdering gir vi foreldre, lokalmiljø og barnehagemyndigheten informasjon om vår virksomhet, som gir mulighet til å fornye og forbedre barnehagen. Barnehagen skal tilrettelegges for medvirkning fra barn, foreldre, ansatte og eier.

Dette gjør vi:

- Årsplan
- Dokumentasjon på gjennomførte aktiviteter
- Personalmøter, planleggingsmøter og pedagogmøter
- Daglig kommunikasjon mellom barnehagen og hvert enkelt hjem
- Pedagogisk evaluering
- Risikovurdering
- Møter i samarbeidsutvalget
- Foreldremøter
- Hjemmesiden

Dokumentasjon på barnas opplevelser, læring og aktiviteter i barnehagen blir synliggjort ved:

- Tegne- og malemapper
- Ting som blir laget til årstidsfester, og som barna får med hjem på selve festdagen
- Månedsbrev
- Foreldresamtaler og daglige tilbakemeldinger om barnas ve og vel
- Bilder av aktiviteter og gjøremål i barnehagen

Barnehagens vurdering av det pedagogiske arbeidet gjøres fortløpende på våre personal- og pedagogmøter. Der vurderes om vi har oppnådd de pedagogiske målene med årstidsfestene, etter hvert som de er gjennomført. Først på personalmøtene, hvor alle ansatte er delaktige og så på pedagogmøte, hvor alle pedagogene deltar.. Dette gjøres for at vi skal sikre et godt pedagogisk arbeid, der barna får gode opplevelser og utviklingsmuligheter, både individuelt og i det store fellesskapet. Vurderingene gjøres skriftlig i egne skjemaer.

Foreldrenes innvirkning på evalueringsarbeidet ivaretas først og fremst gjennom foreldresamtaler, foreldremøter og samarbeidsutvalget.

HVORDAN FORELDRENE FÅR INFORMASJON

- Barnehagens høsttermin/vårtermin,
- Daglige små samtaler med foreldrene om barnets dagsform og evt. spesielle hendelser.
- Foreldresamtaler 1 x hvert halvår- og ved behov.
- Årsplanen.
- Egne månedsbrev/foreldrebrev.
- Hjemmesiden

OVERGANGEN FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

Barnet i 5–6 årsalderen er i en overgangsfase fra å ville til å skulle. Det er en stor og viktig omveltning i både barnets og foreldrenes liv. Barnehagen har i denne overgangen tett samarbeid som går ut på:

- Å samarbeide rundt barn og foreldre
- Å gi gode overleveringer
- Å lytte til hverandre og dra veksler på hverandres kunnskap om første og andre syvårsperiode.
- Selvstendighetstrening; påkledning, garderoben: holde orden på tingene sine- vite hvor tingene man eier er, toalettbesøk

- Mestring; å knyte skolisser, veve klatre (på klatreverket) enkelt syprosjekt, spikking, hjelpe de som er mindre, få egne ansvarsoppgaver..

FORELDRENES ROLLE

Foreldresamarbeid

Vi ønsker å skape et tillitsfullt og godt forhold mellom barnehagen og de foresatte. Den daglige kontakten mellom foresatte og barnehagepersonalet ved levering og henting av barn gir mulighet for å utveksle informasjon som er av stor betydning for alle parter.

Foreldremøtene brukes til presentasjon av det pedagogiske arbeidet, samtaler om ulike temaer og barnegruppen, samt praktiske opplysninger. Det blir gjort avtale om samtaler med alle foresatte i løpet av året. Ut over dette er det mulighet for flere samtaler dersom det er behov for det.

Hver vår og høst holdes det dugnad i barnehagen, der personalet, barn og foresatte gjør en felles innsats for barnehagen. Foreldrene blir også invitert til å delta på noen årstidsfester og avslutningsfester før jul og sommerferie.

Har du/dere spørsmål vedr. barnehagen eller avdelingens innhold vennligst ta kontakt med avdelingsleder ved din avdeling.

FORELDRESAMTALER

Vi innkaller nye foreldre innen 3 måneder etter oppstart på høsten til samtale. Alle får tilbud om 2 samtaler i løpet av året. Barnehagen eller foreldrene kan ta initiativ til ekstra samtaler utover det.

På foreldresamtalen vil vi gjerne høre, hvordan barnet har det hjemme og går inn på eventuelle spørsmål foreldrene har.

Vi forteller hvordan vi opplever barnet deres i barnehagen og prøver å tegne et så fyldig bilde av barnet som mulig. Dokumentet fra samtalen signeres av begge parter.

DUGNAD

Barnehagene har nedfelte rammer for gjennomføring av dugnadene

Det arrangeres vårdugnad i begge barnehagene med fokus på hovedrengjøring og enkelt vedlikeholdsarbeid.

Vårt største arrangement i Solhagen i løpet av året er høstmarkedet. Det arrangeres hvert år i midten av oktober. Foreldrerådet med kollegiet er ansvarlig for gjennomføring av høstmarkedet og det velges hver høst representanter fra foreldregruppen og personalet på hver avdeling for å organisere og gjennomføring av dugnadene.

Vårt største arrangement i Solstreif i løpet av året er julemarkedet. Det arrangeres hvert år siste

lørdagen i november. Foreldrerådet med kollegiet er ansvarlig for gjennomføring av julemarkedet og det velges hver høst representanter fra foreldregruppen og personalet på hver avdeling for å organisere og gjennomføring av dugnadene.

SAMARBEID

Kollegialt samarbeid Personalet i barnehagen har kollegiemøter hver 14.e dag, som inneholder planlegging og drøftelse av praktiske og pedagogiske spørsmål, - utveksling av erfaringer og felles studier. Pedagogiske ledere møtes 1 dag hver måned til Ledermøter med studiearbeid og drøftelse av pedagogiske spørsmål. I tillegg møtes hele personalet for begge steinerbarnehagene hvert kvartal til kunstneriske aktiviteter og arbeid med pedagogiske spørsmål samt utveksling av erfaringer

Samarbeid med Drammen kommune

Barnehagen samarbeider med Drammen kommune både i forhold til opptak av barn og i forhold til utvikling, økonomi og ulike barnehagespørsmål generelt. Barnehagens styrer deltar månedlig på styremøter i regi av Drammen kommune; Forvaltningen av barnehagene i Drammen sammen med styrerne i de andre private og kommunale barnehagene i Drammen. Hele personalet får også tilbud om å delta på ulike kurs i regi av Forvaltningen av barnehagene i Drammen

Barnehagen samarbeider med Senter for Oppvekst, Ppt, barnevern, Helsestasjonen.

Samarbeid med andre private barnehager.

Steinerbarnehagene i Drammen er medlem av Stiftelsen Private Barnehager. Organisasjonens formål er å bidra til et kvalitetsmessig godt og innholdsrikt barnehagetilbud blant medlemmene.

Steinerbarnehageforbundet er en interesseorganisasjon for alle steinerbarnehager i Norge. Vi jobber med utvikling og synliggjøring av steinerpedagogikken som et pedagogisk alternativ, i blant landets barnehager. Sammen med medlemsbarnehagene og Steinerhøgskolen arrangerer vi kurs og konferanser om steinerpedagogikk.

IASWECE, vi er medlem av internasjonal association for steiner/waldorf early childhood education som er en verdensomspennende organisasjon for steinerbarnehager.

